

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

Dowód można przeprowadzić na obydwu sposoby.

Podstawa prawna:

art. 177 ustawy o postępowaniu cywilnym (Ley de Enjuiciamiento Civil, LEC), zgodnie z ustawą nr 29/2015 z dnia 30 kwietnia 2015 r. o międzynarodowej współpracy prawnej w sprawach cywilnych;

art. 229 ustawy organicznej o sądownictwie (Ley Orgánica del Poder Judicial, LOPJ) w zakresie odnoszącym się do wideokonferencji. Art. 229 ust. 3 ustawy organicznej o sądownictwie pozwala na to, by składanie oświadczeń, przesłuchania, przeprowadzanie dowodu, konfrontacje świadków, badanie, przedstawianie sprawozdań, opinii biegłych i posiedzenia odbywały się w drodze wideokonferencji w obecności sędziego lub sądu oraz, w stosownych przypadkach, w obecności lub przy udziale stron. W ten sposób zapewnia się stronom możliwość uczestnictwa bądź zabrania głosu, pod warunkiem poszanowania zasady kontrydiktoryjności i prawa do obrony. Poza wyjątkowymi przypadkami mowa tutaj o postępowaniach jawnych; rozporządzenie nr 1/2018 w sprawie międzynarodowej wzajemnej pomocy prawnej i międzynarodowych sieci współpracy sądowej.

Przypadki, w których Hiszpania wnosi o współpracę organu innego państwa

W tych przypadkach pierwszeństwo mają przepisy Unii Europejskiej oraz traktaty i umowy międzynarodowe, których Hiszpania jest stroną; zgodnie z zasadą pierwszeństwa prawa UE dopiero w drugiej kolejności stosuje się przepisy ustawy nr 29/2015. Jeżeli chodzi o międzynarodową współpracę prawną w sprawach cywilnych, organy hiszpańskie mogą współpracować z organami zagranicznymi. Mimo że wzajemność nie jest wymagana, rząd może uchwalić w drodze dekretu królewskiego, że organy nie będą współpracowały z organami państwa trzeciego w przypadku wielokrotnej odmowy współpracy lub w przypadku wprowadzenia przepisów zakazujących organom tego państwa nawiązywania współpracy.

W przypadku gdy hiszpańskie sądy nawiążą bezpośrednią komunikację z innymi sądami:

W każdym przypadku zapewnia się poszanowanie prawa obowiązującego w danym państwie. Za bezpośrednią komunikację sądową uznaje się komunikację między sądami krajowymi i zagranicznymi, która odbywa się bez udziału pośrednika. Tego rodzaju komunikacja nie wywiera wpływu na niezawisłość uczestniczących w niej sądów ani jej nie narusza, a także zapewnia poszanowanie prawa stron do obrony.

Organy hiszpańskie odrzucają wnioski o międzynarodową współpracę prawną w sprawach cywilnych, jeżeli:

przedmiot lub cel współpracy będącej przedmiotem wniosku jest sprzeczny z porządkiem publicznym;

procedura, w ramach której zwrócono się z wnioskiem o współpracę, podlega wyłącznej jurysdykcji sądów hiszpańskich;

charakter czynności, która ma zostać podjęta, nie wchodzi w zakres uprawnień wezwanego sądu hiszpańskiego. W stosownych przypadkach hiszpański sąd może przekazać właściwemu organowi odpowiedni wniosek i poinformować organ występujący z wnioskiem o tym fakcie;

wniosek o współpracę międzynarodową nie spełnia wymogów dotyczących treści ani minimalnych wymogów umożliwiających jego rozpatrzenie, o których mowa w ustawie nr 29/2015;

rząd uchwalił w drodze dekretu królewskiego, że organy hiszpańskie nie będą współpracowały z organami państwa trzeciego, które wielokrotnie odmawiało współpracy lub które wprowadziło przepisy zakazujące organom tego państwa nawiązywania współpracy.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Nie istnieją żadne ograniczenia dotyczące udziału stron postępowania lub dowolnej osoby zaangażowanej w przeprowadzanie dowodu, niezależnie od tego, czy jest ona świadkiem czy też biegłym. Ocena przydatności dowodów oraz informacji przekazanych biegłym należy do sądu.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Ograniczenia, które zawsze mają charakter nadzwyczajny i które mogą zostać nałożone wyłącznie na mocy uzasadnionego orzeczenia sądowego, w którym uwzględniono kwestie związane z proporcjonalnością ograniczeń, wywierają wpływ na ochronę praw podstawowych lub na ochronę dobra małoletnich.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Przesłuchanie musi odbyć się w sądzie, przed którym toczy się postępowanie i przed którym przeprowadza się dowód na posiedzeniu jawnym lub – w wyjątkowych przypadkach – na posiedzeniu niejawnym. Nie istnieją żadne ograniczenia, jeżeli chodzi o miejsce, w którym powinna przebywać osoba uczestnicząca w postępowaniu przeprowadzanym w drodze wideokonferencji. Sekretarz sądu (Letrado de la administración de justicia), w którym prowadzone jest postępowanie, ma obowiązek potwierdzić w sądzie tożsamość osób biorących udział w wideokonferencji. Może to zrobić w oparciu o wcześniej mu przekazane dokumenty lub poprzez ich bezpośrednie okazanie przez strony bądź ze względu na to, że strony są urzędnikowi znane osobiście.

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Tak. One również muszą zostać zarejestrowane.

Zgodnie z przepisami art. 147 ustawy o postępowaniu cywilnym postępowanie ustne, przesłuchanie i fakt stawienia się przed sądem należy zarejestrować na nośniku umożliwiającym odtwarzanie dźwięku i obrazu. Wszystkie sądy w Hiszpanii są wyposażone w urządzenia audiowizualne służące do rejestrowania rozpraw i przesłuchań. Następnie sekretarz sądu archiwizuje nagrania na płytach DVD. Strony mogą wystąpić o przesłanie im kopii na ich koszt.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Jeżeli w postępowaniu uczestniczy sąd hiszpański, wydaje się konieczne, aby postępowanie było prowadzone w języku hiszpańskim oraz aby pisma sądowe były również sporządzane w języku hiszpańskim, chociaż możliwe jest dopuszczenie jednego z pozostałych języków urzędowych niektórych terytoriów kraju (język galicyjski, kataloński, walencki i baskijski), w przypadku gdy osoby przesłuchiwane w drodze wideokonferencji władają tymi językami i chcą się nimi posługiwać.

Jeżeli chodzi o art. 17, nic nie stoi na przeszkodzie, aby stosować język państwa wzywającego, ponieważ składanie zeznań odbywa się na zasadzie dobrowolności.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

W sprawach cywilnych można korzystać z usług tłumaczy ustnych zarówno w toku postępowania, jak i po jego zakończeniu. Jeżeli nie zostaną one zapewnione przez stronę korzystającą z takiego tłumaczenia, wówczas zadbać o nie służby sądowe, które w niektórych wspólnotach autonomicznych zostały zdecentralizowane. W pozostałych przypadkach usługi tego rodzaju zapewnia Ministerstwo Sprawiedliwości. Kosztami świadczenia takich usług może zostać obciążona strona, od której sąd zasądził koszty postępowania, z należytym uwzględnieniem ewentualnego uprawnienia do bezpłatnej pomocy prawnej.

Aby skutecznie zabezpieczyć możliwość dalszego badania oraz podważenia dowodu w toku postępowania, tłumacz ustny może przebywać w budynku sądu albo razem z osobą, która będzie składała zeznania w ramach przesłuchania przeprowadzanego w drodze wideokonferencji.

We wszystkich przypadkach tłumacz ustny będzie zobowiązany do złożenia przyrzeczenia dotyczącego mówienia prawdy i wywiązywania się ze swoich obowiązków w jak najbardziej obiektywny sposób.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Wewnętrzna procedura przeprowadzania przesłuchania w przypadku, o którym mowa w art. 10 rozporządzenia, jest określona w art. 301 i nast. LEC w odniesieniu do przesłuchiwanie stron, w art. 360 i nast. LEC w odniesieniu do przesłuchiwanie świadków i w art. 335 i nast. LEC w odniesieniu do sporządzania opinii przez biegłych i przedstawiania tych opinii zgodnie z zasadą kontradyktoryjności na posiedzeniach jawnych.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Co do zasady usługi wideokonferencji są bezpłatne, ale jeżeli jedna z zainteresowanych stron chce otrzymać kopię nagrania, musi dostarczyć odpowiedni nośnik lub uiścić stosowną kwotę.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Odbywa się to pod nadzorem sądu hiszpańskiego.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Zobacz odpowiedź na pytanie 4 powyżej.

Sekretarz sądu, w którym prowadzone jest postępowanie, ma obowiązek potwierdzić w sądzie tożsamość osób biorących udział w wideokonferencji. Może to zrobić w oparciu o wcześniej mu przekazane dokumenty lub poprzez ich bezpośrednie okazanie przez strony bądź ze względu na to, że strony są urzędnikowi znane osobiście.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Konieczne jest rozróżnienie następujących przypadków:

strony w trakcie przesłuchania nie są zobowiązane do składania przyrzeczenia lub przysięgi, chociaż należy stronę pouczyć, że w przypadku gdy nie stawi się ona bez usprawiedliwienia, sąd może uznać okoliczności, które dotyczą jej osobiście, za dowiedzione; uznanie tych okoliczności za dowiedzione jest wysoce niekorzystne dla strony.

świadkowie: przed złożeniem zeznań każdy świadek ma obowiązek złożyć przyrzeczenie lub przysięgę mówienia prawdy pod groźbą kary przewidzianej za składanie fałszywych zeznań w sprawach cywilnych. Sąd pouczy świadka o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, jeżeli świadek nie jest tego świadomy. Od świadków, którzy nie osiągnęli wieku odpowiedzialności karnej nie wymaga się składania przyrzeczenia ani przysięgi dotyczącej mówienia prawdy.

biegłi: przedstawiając swoje opinie, biegłi muszą złożyć przyrzeczenie lub zapewnienia z mocą przyrzeczenia i oświadczyć, że działali i – w stosownych przypadkach – będą działać w jak najbardziej obiektywny sposób oraz że wezmą pod uwagę zarówno czynniki, które mogą być korzystne, jak i czynniki, które mogą być niekorzystne dla którejkolwiek ze stron, a także że zdają sobie sprawę z odpowiedzialności karnej za niewywiązanie się ze spoczywających na nich obowiązków. Biegły powtarza treść przyrzeczenia lub zapewnienia z mocą przyrzeczenia podczas rozprawy, na której przedstawia swoją opinię na potrzeby postępowania spornego między stronami prowadzonego przed sądem.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Ustalenia dotyczące nośników audiowizualnych przyjmuje się z wyprzedzeniem. Pracownik służby sądowej (Secretaría del Decanato) lub inny urzędnik sądu wyznaczy termin, godzinę i miejsce, w którym zorganizowana zostanie wideokonferencja, i zapewni, aby liczba pracowników na miejscu była wystarczająca do zorganizowania wideokonferencji. Przed wideokonferencją przeprowadza się zwykle testy aby sprawdzić czy połączenia i sprzęt funkcjonują prawidłowo.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Wszelkie informacje uznane za niezbędne do tego, aby przeprowadzenie dowodu odbyło się w sposób odpowiedni i bez komplikacji.

Ostatnia aktualizacja: 22/11/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.